

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Umut KAYAPINAR

GÜNÜMÜZ RESMİNDE KALİGRAFİK ÇAĞRIŞIMLI ORGANİK FORMLARIN
ÇİZGİ VE RENK AÇISINDAN İRDELENMESİ

Danışman
Yrd.Doç. Ilgaz ÖZGEN TOPCUOĞLU

Resim Anasanat Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2006

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından
..... Anasanat Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ OLARAK kabul edilmiştir.

İmza

Başkan:

Üye (Danışman):

Üye:

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../....

İmza

.....

Müdür

İÇİNDEKİLER

ÖZET	ii
SUMMARY	iii
GİRİŞ	
1.BÖLÜM :BAŞLANGIÇTAN GÜNÜMÜZE KALİGRAFİ VE KALİGRAFİK ÇAĞRIŞIMLI ORGANİK FORM ANLAYIŞI	3
1.1. Kaligrafi'nin Tanımı ve Tarihçesi	3
1.2. İslam Kaligrafisi ve Uzak Doğu Kaligrafisi	8
1.2.1. İslam Kaligrafisi	8
1.2.2. Uzak Doğu Kaligrafisi	11
1.3. Resimde Kaligrafik Çağrışımlı Organik Formların Değerlendirilişi	14
1.4. Kaligrafik Anlayışla Resim Yapan Sanatçılardan Örnekler	15
2.BÖLÜM: GÜNÜMÜZ RESMİNDE, PLASTİK ELEMAN OLARAK ORGANİK FORM, ÇİZGİ VE RENK	42
2.1. Organik Form	42
2.2. Çizgi ve Renk	43
2.2.1. Çizgi'nin Tanımı	43
2.2.2. Resimde Kaligrafik Çizgi Çeşitleri ve Psikolojik Etkileri	46
2.2.3. Plastik Eleman Olarak Çizgi'nin Kaligrafik Resim Anlayışındaki Önemi	54
2.2.4. Renk'in Tanımı	55
2.2.5. Plastik Eleman Olarak Renk ve Kaligrafik Resim Anlayışı	57
3. BÖLÜM: RESİMLERLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR	59
3.1. Kaligrafik Eleman Olarak Geyik Motifli Resimler	63
3.2. Kaligrafik Eleman Olarak Hiyeroglifler Kullanılan Resimler	80
SONUÇ	93
KAYNAKÇA	95
RESİM DİZİNİ	99
ÖZGEÇMİŞ	103

Ö Z E T

Çalışma “*Günümüz Resminde Kaligrafik Çağrışımlı Organik Formların Çizgi ve Renk Açısından İrdelenmesi*” konusu ile sınırlı tutulmuştur. Bu tez hem kuramsal hem de uygulama olarak ele alınmıştır. Tez çalışmasının kuramsal kısmı üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde kaligrafinin tarihsel gelişim serüveni hakkında bilgi verilmektedir. Aynı zamanda kaligrafinin tanımlarını literatür taraması sonucu elde edilen veriler derlenmiştir ve değerlendirilmiştir. Bu bağlamda resim sanatının modernleşme çabalarının görülmeye başladığı 18. yüzyılın sonları ve 19. yüzyılın başları ile birlikte sanat alanında yenilikler arayan sanatçılar doğu kültürüne yönelmişlerdir. Buradan Uzakdoğu ve İslam kaligrafisi resim sanatında kendisine yer bulmuştur.

Kaligrafik anlayışın resim sanatında nasıl yer aldığına değinilen bu bölümde, kaligrafik anlayışın estetik değerleri ile birlikte kompoze edilişindeki değerlere değinilmiştir. Ayrıca resim sanatında tez kapsamında kaligrafik anlayışta çalışan sanatçıların bu konuyu nasıl ele aldıklarına ve nasıl bir anlayış sergilediklerine örneklerle yer verilmiştir.

İkinci bölümde resim sanatını temel plastik elemanlarından olan organik form, renk ve çizgiye değinilmiştir. Bu bağlamda tanımlanmış, psikolojik etkileri araştırılmıştır ve resim sanatında nasıl ele alındığı araştırılmıştır.

Üçüncü bölümde ise tezin uygulama kısmından çıkarılan sonuçlar ve ortaya çıkan yapıtlara yer verilmiştir. Resimlerde genel olarak doğadan herhangi bir çıkış noktası aramadan, resimleri kendi düş gücüne dayalı olarak çalışılmıştır. Çalışmalar sırasında kompozisyonun gerektirdiği kaligrafik anlayışa bağlı olarak rastlantısal oluşumlara yer verilmiştir. Böylece boyanın heyecan verici biçimlere dönüştürülmesi ile ilgilenilmiştir. Bir resmin oluşumunda yaşanan heyecanlar, ortaya çıkan sürprizler, resmin organik gelişimi sırasında teknik bir yeterliliği de beraberinde getirmiştir. Çünkü teknik, yalnızca malzemenin kullanımı değildir. Teknik, aynı zamanda sanatçının kendine özgü sanat düşüncesinin gerçekleşme aşamasıdır.

S U M M A R Y

This study is limited with the topic, “The Study of Calligraphic Association of Ideas of Organic Forms according to the Lines and Colors in Today's Illustrations”. This thesis is discussed in both two parts, theoretical and execution. The theoretical part of the thesis is consisting of three sections.

In the first section, information about historical development adventure of calligraphy is given. Also, calligraphy definitions obtained at the end of a literature scan, are compiled and evaluated. In this sense, the artists looking for innovations, however the efforts of modernism of illustration art at the end of 18th Century and the beginning of 19th Century, are tended to eastern culture. For this reason, the Islamic and the Far-east calligraphy had taken a place in the Illustration Art.

In this section where it is referred how the calligraphic mentality had taken a place; it is also referred to calligraphic mentality which is composed with its esthetic values. Furthermore, it is referred with examples that how the artists which are studying with calligraphic mentality in illustration arts as thesis and what kind of sensibility is exposed by them.

In the second section, the basic plastic elements of the illustration art, the line, the color and the organic form is referred. It is defined; its psychological effects are researched and how it is discussed in the illustration art, are investigated in this sense.

In the third section, the results obtained from the application of the thesis and revealed productions are referred. The illustrations are depended on self imagination without looking for any extract from nature. During the studies, random formations had taken a place due to the calligraphic mentality supposed by the composition. Thus, transformation of the paint to the exciting forms is interested. Excitement feeling on the formation of an illustration and exposed surprises are bringing about a technical sufficiency during the organic development of an illustration. Technique is not only the usage of the material. Technique is also a fruition step of an artist's own specific thought.